

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Fylke: Mørhus

Tilleggsspørsmålnr. —

Herad: Allemaker

Emne: Brynet

Bygdelag: hvedsogn

Oppskr. av: lektor P. Skjelmerud

Gard: Turvang

(adresse): Kloftholm

G.nr. 29 Br.nr. 3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Spør. 1. En brukte ordet bryne, ordet
"heim" henger jeg ikke

Spør. 2. nå brukes mest brynes
av kunststein. Naturlig
brynerstein fins ikke i Allemakers
Byggen kunne en få kjøpt hos
landhandlerne i bygda

Spør. 3. Gjæse, kjæse, knude, m m
ble slutt først på en
slipstein, og derpå brynte en
dem. Murde knude ble som
oftest bare brynt, men da
med et fint bryne, knudbrynt
kalle en det møtsalt
maskinbrynt

Spør. 4. Jeg har ikke hørt nevnt
ordet i ei tykke gjær, det
må bryne langt tilbake
hva. Men får nevnt det
aldre.

Spn. 5 Den slaps skem har
jeg ikke sett i min bygd.
Så jeg kan ikke opplyse mere
men om dette.

Spn. 6 Den gang da gjæen var
mye brukt i Skottorna f. ds
brukt en å slipe den for
hver ukte altså 3-4 gange om
dagen. Nei en st st hele
dagen vel å merke
I riktig gamle dage ble det
sagt en skulle slipe gjæen
på kveldstida, ikke i arbeidstida.
men det ble det nok skat med
i Sv-åra i Allensaker
Det var oftest en smågutt
som drog steinstenen, ja
hona måtte nok ofte gjøre
det også.

Spn. 7 En brukt et furev bryne
bl gjæen. Gjæbryne ble det
oftest brukt. En brukt også
en brynestikke i aldne tid. Jeg
har dog selv sett den, men
ikke brukt den. Den var klud
med hær og fin sand
Træet slike brynestikker var laget
av var løn, ask, eik, en
hård barnt althå.

11
Spør 8 Det var begynde,
skulle en slipe bare "lille"
gran, kunne litt på gjær-
sa en, "da lot en den rille
men skulle den fullstipes" som
dette hefte, måtte en da der av
ovset. En slipe med eggen
mot seg.

Spør 9. Der ble holdt rett
fra brytet, men vundet
hånd holdt en gjær fast.
Skuttov var lite bruk i
Ullensaker.

Spør 10 Jeg har hørt om
"smekabutt" - det ordet ble
brukt i Ullensaker. Det var
et kornet laget av tykke fliser,
som var spekket sammen, og
fylt med vann. &

Spør 11. - et okse eller kuhorn til
brytet har jeg aldrig
hørt om, hvor neppe det er
brukt i Ullensaker.

Spør 12. Smekabullen, ferdig en
for seg på höre side
helt, indertiden på bakside
og på

4.
Apr. 13 hadde en ikke den
neonte smekabutt", pleide en
å "spytte" på rygget, jeg sa
som liten gutt at det ble
vannspan ble tatt ned ut
på jorden.

På bakgrunn av
jeg er brukk utje og sand.
en fuktet rygget både
på naturen og kunstleri
Da slåmarken kom
over i bruk i 90 år,
ble spær ble brukk, for
sa å se helt å forsvinne
omkult

Juruvang 14/4 1949

M. Stjelmen

3048

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING